

KALENDARIUM WYDARZEŃ MIĘDZYNARODOWYCH 2007 ROKU

PÓLNOC

1 stycznia – Bułgaria i Rumunia uzyskały członkostwo w UE. Słowenia przyjęła euro.

1 stycznia – Niemcy objęły przewodnictwo w UE i G-8. 18 stycznia A. Merkel ogłosiła, że celem niemieckiej prezydencji jest uratowanie traktatu konstytucyjnego UE i ożywienie negocjacji handlowych w ramach WTO.

4 stycznia – N. Pelosi (Partia Demokratyczna) jako pierwsza kobieta w historii została spikerem Izby Reprezentantów Kongresu USA.

5 stycznia – Kanclerz Niemiec A. Merkel złożyła wizytę w Waszyngtonie. W rozmowach z G.W. Bushem oprócz kwestii zmiany klimatu i problematyki energetycznej poruszyła sprawę konfliktu bliskowschodniego. Przekonała Busha do wznowienia działań pokojowych Kwartetu (USA, UE, ONZ, Rosja), mając ku temu poparcie Francji, a po serii wizyt na Bliskim Wschodzie (3–7 lutego) także Egiptu i państw Rady Współpracy Zatoki. 2 lutego Kwartet spotkał się w Waszyngtonie.

8–11 stycznia – W związku z białorusko-rosyjskim sporem o dochody z tranzytu ropy rurociągiem „Przyjaźń” do UE Rosja zablokowała przepływ surowca. 9 stycznia A. Merkel i J.M. Barroso skrytykowali Rosję za przerwanie dostaw. 11 stycznia, po zniesieniu przez Białoruś ceł za tranzyt, został on wznowiony.

10 stycznia – G.W. Bush ogłosił w orędziu do narodu nową strategię w Iraku, wiążącą się z wysłaniem do tego kraju dodatkowych 21,5 tys. żołnierzy. W jej ramach 28 stycznia nowym szefem sił międzynarodowych w Iraku został gen. David Petraeus, zastępując gen. George’a Caseya.

9–13 stycznia – Japoński premier Shinzo Abe złożył wizyty w Europie. 11 stycznia na spotkaniu z A. Merkel i T. Blairem uzyskał ich poparcie dla japońskich starań o stałe członkostwo w Radzie Bezpieczeństwa NZ, a na spotkaniu z J.M. Barroso potwierdził strategiczne partnerstwo Japonia–UE, m.in. w sprawie zmiany klimatu, rundy rozwojowej Doha, Iraku, Korei Północnej, konfliktu bliskowschodniego, energetyki. 12 stycznia na spotkaniu z J. de Hoop Schefferem w Kwaterze Głównej NATO ogłosił nawiązanie strategicznego partnerstwa Japonia–NATO i większy udział Japonii w operacjach pokojowych na świecie.

16 stycznia – Niemiec H.-G. Pöttering (Europejska Partia Ludowa) został wybrany na przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, zastępując na tym stanowisku Hiszpana J. Borrella (Partia Europejskich Socjalistów).

21 stycznia – W wyborach parlamentarnych w Serbii zwyciężyła Serbska Partia Radykalna V. Šešelja, uzyskując 28,6% głosów i 81 z 250 mandatów; rząd koalicyjny V. Koštunicy (powsta-

ły 15 maja) utworzyły jednak trzy kolejne partie, które uzyskały łącznie ok. 46% głosów i 120 mandatów.

26 stycznia – Sekretarz stanu USA C. Rice podczas wizyty w Kwaterze Głównej NATO w Brukseli zapowiedziała 10,6 mld USD amerykańskiej pomocy wojskowej i rozwojowej dla Afganistanu. Gen. D. Richards, głównodowodzący NATO w Afganistanie, zadeklarował uzupełnienie sił ISAF o dodatkową brygadę.

2 lutego – Specjalny wysłannik Sekretarza Generalnego NZ ds. Kosowa Martti Ahtisaari przedstawił „Całościową propozycję ustalenia statusu Kosowa”, sprowadzającą się do przyznania prowincji atrybutów suwerennego państwa. 22 marca opowiedział się za formalną niepodległością Kosowa.

4 lutego – Amerykański generał D. McNeill przejął dowództwo nad misją ISAF w Afganistanie, zastępując Brytyjczyka gen. D. Richardsa.

10 lutego – Na 43. Konferencji Monachijskiej ds. Polityki Bezpieczeństwa pt. „Globalne kryzysy – globalna odpowiedzialność” W. Putin ostro skrytykował amerykański unilateralizm i nadużywanie siły oraz plany budowy elementów tarczy antyrakietowej w Polsce i Czechach, wezwał także do przywrócenia ONZ rzeczywistej kontroli nad operacjami zbrojnymi na świecie, którą utraciła według niego na rzecz NATO i UE.

27 lutego – MTS uznał Serbię za winną złamania Konwencji NZ o zakazie ludobójstwa ze względu na bierność wobec mordu w Srebrenicy w 1995 r., ale uwolnił ją od zarzutów bezpośredniego udziału w ludobójstwie, oddalając w konsekwencji żądania odszkodowawcze Bośni i Hercegowiny, która wniosła skargę.

4 marca – W wyborach parlamentarnych w Estonii zwyciężyła Estońska Partia Reform, uzyskując 27,8% głosów i 31 ze 101 mandatów. 7 kwietnia rząd jej lidera A. Ansipa uzyskał wotum zaufania.

4, 18 marca – Wybory parlamentarne w Abchazji wygrała proprezydencka partia „Amsakhara”, uzyskując 28 z 35 mandatów.

12 marca – Rząd F. Gyurcsányego podjął współpracę z Gazpromem w kwestii przedłużenia „Błękitnego Gazociągu” z Turcji, przez Bułgarię i Rumunię do Węgier, kosztem zaangażowania w firmowany przez UE projekt gazociągu „Nabucco” z Iranu i Azerbejdżanu przez Turcję, Bałkany i Węgry do Austrii.

16–18 marca – A. Merkel podczas rozmów z L. Kaczyńskim w Warszawie wynegocjowała wycofanie polskiego sprzeciwu wobec prób uratowania projektu traktatu konstytucyjnego. Nie użyła jednak polskiego poparcia dla przeniesienia realizacji projektu tarczy antyrakietowej pod egidę NATO.

18 marca – Wybory parlamentarne w Finlandii wygrała rządząca Partia Centrum, uzyskując 23,1% głosów i 25,5% miejsc w parlamencie. Funkcję premiera zachował Matti Vanhanen.

25 marca – Na jubileuszowym szczycie UE w Berlinie z okazji 50-lecia Traktatów Rzymskich przyjęto Deklarację Berlińską pośrednio nawołującą do przyjęcia traktatu konstytucyjnego do wyborów do Parlamentu Europejskiego w 2009 r.

27 marca – Premierzy Rosji M. Fradkow i Łotwy A. Kalvitis podpisali rosyjsko-łotewski traktat graniczny.

28 marca – Czechy rozpoczęły negocjacje z USA w sprawie rozmieszczenia na ich terytorium elementów tarczy antyrakietowej.

3 kwietnia – Prezydent Ukrainy W. Juszczenko rozwiązał Radę Najwyższą.

9 kwietnia – Na szczycie w Brukseli państwa UE uzgodniły regionalne porozumienie o ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych o 20% do roku 2020.

6 maja – W drugiej turze wyborów prezydenckich we Francji zwyciężył Nicolas Sarkozy (Unia na rzecz Ruchu Ludowego). Zdobył 53,1% głosów, pokonując Ségolène Royal (Partia Socjalistyczna). 17 maja Sarkozy wyznaczył F. Fillona na szefa rządu.

6 maja – Podczas wieczoru wyborczego w Tulonie N. Sarkozy przedstawił koncepcję utworzenia Unii Śródziemnomorskiej (Portugalia, Hiszpania, Francja, Włochy, Grecja, Cypr, Malta, Turcja, Syria, Liban, Izrael, Jordania, Autonomia Palestyńska, Egipt, Libia, Tunezja, Algieria, Maroko), organizacji wzorowanej na UE (m.in. rotacyjna prezydencja, regularne spotkania na szczycie), która miałaby się zająć problematyką energetyczną, bezpieczeństwa, zwalczania terroryzmu, imigracji i handlu. 23 października Sarkozy rozesłał do potencjalnych krajów członkowskich zaproszenia na szczyt założycielski w czerwcu 2008 r.

12 maja – W wyborach parlamentarnych w Armenii zwyciężyła Partia Republikańska, zdobywając 33,9% głosów i 64 ze 131 mandatów.

12 maja – Islandzkie wybory parlamentarne wygrała Partia Niepodległości, zdobywając 36,6% głosów i 25 z 63 miejsc w Althingu.

17–18 maja – Na szczycie UE i Rosji w Samarze nie udało się osiągnąć porozumienia w sprawie planowanej rezolucji Rady Bezpieczeństwa dotyczącej statusu Kosowa. Rozmowy o nowym porozumieniu handlowym między obydwojma stronami zostały zablokowane z powodu rosyjskiego embarga na polskie mięso. W. Putin odrzucił sugestie A. Merkel i J.M. Barroso w sprawie problemu przestrzegania praw człowieka w Rosji.

23 maja – N. Sarkozy podczas wizyty w Brukseli przedstawił koncepcję „uproszczonego traktatu” w miejsce odrzuconego przez Francję w referendum w 2005 r. Sprzeciwił się również członkostwu Turcji w UE.

24 maja – Wybory parlamentarne w Irlandii wygrała Fianna Fáil, partia dotychczasowego premiera Bertie Aherna, która zdobyła 77 ze 166 mandatów w Dáil. 14 czerwca Ahern utworzył rząd z Postępowymi Demokratami i Partią Zielonych.

30 maja – Na spotkaniu szefów dyplomacji G-8 w Poczdamie minister spraw zagranicznych Rosji S. Ławrow przeciwstawił się rozwiązaniu kwestii statusu Kosowa w trybie innym niż bezpośrednich rozmów z Serbią i Kosowem, tym samym pośrednio sprzeciwiając się potencjalnej rezolucji Rady Bezpieczeństwa NZ w tej sprawie.

31 maja – C. Rice złożyła wizytę w Madrycie, normalizując stosunki USA z Hiszpanią, nadzarznięte wycofaniem przez rząd J. Zapatero wojsk z Iraku w kwietniu 2004 r. Nie udało jej się jednak nakłonić rządu hiszpańskiego do zaostrożenia kursu wobec Kuby i Wenezueli.

31 maja – G.W. Bush dokonał reorientacji amerykańskiej polityki wobec zmiany klimatu, apelując o ustalenie do końca roku globalnego limitu emisji gazów cieplarnianych.

5 czerwca – ETA ogłosiła koniec zawieszenia broni z rządem hiszpańskim. 8 czerwca policja hiszpańska ujęła Arnaldo Otegi, przywódcę Batasuny, politycznego skrzydła ETA, a 5 października jej kolejnych 23 liderów.

6–8 czerwca – Na szczycie G-8 w Heiligendamm (Niemcy) G.W. Bush zgodził się „poważnie rozważyć” ograniczenie globalnej emisji dwutlenku węgla do 2050 r. do połowy, zgodnie z propozycją japońską. W. Putin zaferował Bushowi włączenie stacji radarowej w Azerbejdżanie w projekt budowy tarczy antyrakietowej jako alternatywę wobec lokalizacji w Czechach. N. Sarkozy

zaapelował o odroczenie rozstrzygnięcia sytuacji Kosowa. A. Merkel ogłosiła uruchomienie „procesu z Heiligendam”: spotkanie G-8 + 5 (Brazylia, Chiny, Indie, Meksyk, RPA).

10 czerwca – Wybory parlamentarne w Belgii wygrała partia Chrześcijańskich Demokratów i Flamandów, uzyskując 18,5% głosów i 30 ze 150 mandatów, przez ponad pół roku nie była jednak w stanie utworzyć rządu.

10, 17 czerwca – W obu turach wyborów parlamentarnych we Francji zwyciężył proprezydencki blok Unii na rzecz Ruchu Ludowego, zdobywając odpowiednio 45,6% i 49,8% głosów i ostatecznie uzyskując 345 z 577 mandatów.

15 czerwca – Szefowie dyplomacji UE w Luksemburgu zdecydowali o otwarciu dialogu z Kubą.

23 czerwca – Na szczycie UE w Brukseli osiągnięto kompromis w sprawie nowego traktatu europejskiego. Polska zgodziła się na rezygnację z postulatu zmiany systemu głosowania w Radzie UE (system pierwiastkowy zamiast podwójnej większości) w zamian za przedłużenie do 2017 r. obowiązywania rozdziału głosów z Traktatu Nicejskiego. Wielka Brytania zaakceptowała porozumienie m.in. w zamian za odejście od prawnego charakteru Karty Praw Podstawowych.

25 czerwca – N. Sarkozy zablokował negocjacje akcesyjne Turcji z UE.

27 czerwca – Tony Blair ustąpił ze stanowiska premiera Wielkiej Brytanii, przyjmując funkcję specjalnego wysłannika Kwartetu Bliskowschodniego. Królowa Elżbieta II powierzyła misję tworzenia rządu Gordonowi Brownowi z Partii Pracy.

30 czerwca – Przedstawiciel rządu USA ds. handlu zagranicznego Susan Schwab i minister handlu Korei Południowej Kim Hjun Chong podpisali zawarte 2 kwietnia porozumienie o wolnym handlu.

1 lipca – Portugalia objęła przewodnictwo UE.

2 lipca – W. Putin podczas rozmów dwustronnych z G.W. Bushem w Kennebunkport zaproponował „podejście regionalne do obrony raketowej” jako alternatywę wobec instalacji elementów tarczy antyraketowej na terytorium Polski i Czech, wskazując Radę NATO–Rosja jako optymalne gremium konsultacji nad projektem.

4 lipca – Wicepremier Rosji S. Iwanow oświadczył, że odpowiedzialność na rozmieszczenie elementów amerykańskiej tarczy raketowej na terytorium Polski i Czech może być nowa dyslokacja sił raketowych Rosji w zachodniej części jej terytorium, m.in. w obwodzie kaliningradzkim.

9 lipca – N. Sarkozy na spotkaniu ministrów finansów UE w Brukseli próbował przekonać gremium do dalszego rozluźnienia zobowiązań fiskalnych nałożonych na Francję w ramach Paktu Stabilności i Wzrostu. Przeworsował kandydaturę Dominique’a Strauss-Kahna na przewodniczącego MFW ze strony UE. 11 lipca w związku z rekordowo niskim kursem dolara Sarkozy zaapelował o działania na rzecz deprecjacji euro, rozpoczynając lobbing na rzecz większej kontroli polityki Europejskiego Banku Centralnego przez rządy państw strefy euro.

14 lipca – W. Putin podpisał dekret zawieszający uczestnictwo Rosji w Traktacie o konwencjonalnych siłach w Europie (CFE). 7 listopada Duma jednogłośnie przegłosowała zawieszenie zobowiązań Rosji wynikających z traktatu.

15 lipca – G.W. Bush rozmawiał w Waszyngtonie z prezydentem L. Kaczyńskim o rozmieszczeniu w Polsce 10 rakiet przechwytyjących, które stanowiłyby element tarczy antyraketowej.

16 lipca – Rząd brytyjski zapowiedział wydalenie czterech rosyjskich dyplomatów i zawieszenie rozmów o ułatwieniach wizowych dla Rosjan w odpowiedzi na rosyjską odmowę ekstradycji Andrieja Ługowoj, czołowego podejrzanego w sprawie otrucia Aleksandra Litwinienki.

22 lipca – Wybory parlamentarne w Turcji wygrała Partia Sprawiedliwości i Rozwoju urzędującego premiera Recepta Tayyipa Erdogana, zyskując 46,7% głosów i 341 z 550 mandatów.

23 lipca – Sekretarz stanu USA C. Rice uzyskała w Waszyngtonie zapewnienie delegacji Kosowa, że jego władze nie podejmą decyzji o niepodległości jednostronnie.

30 lipca – Na spotkaniu w Camp David w USA G.W. Bush i premier Wielkiej Brytanii G. Brown potwierdzili istnienie „specjalnego partnerstwa” między obydwojoma państwami, zapowiadając dalszą współpracę w dziedzinach: polityki wobec Iraku, sankcji wobec Iranu, liberalizacji handlu w ramach WTO, zmiany klimatu, bliskowschodniego planu pokojowego, rozwiązania kryzysu w Darfurze i pomocy rozwojowej dla Afryki.

30 lipca – UE zażądała od USA jednolitego traktowania wszystkich krajów członkowskich w kwestii polityki wizowej.

31 lipca – Armia brytyjska zakończyła wszystkie działania w ramach „Operacji Bandera” w Irlandii Północnej po 38 latach interweniowania w konflikt między unionistami i irlandzkimi nacjonalistami.

2 sierpnia – Rosyjska ekspedycja batyskafów osadziła flagę państwową na dnie morskim biegu na północnego jako symbol rosyjskich roszczeń do arktycznego szelfu, prawdopodobnie bogatego w węglowodory.

4 sierpnia – Izba Reprezentantów USA zaakceptowała forsowany przez administrację G.W. Busha pakiet legislacyjny zezwalający służbom specjalnym na podsłuchiwanie zagranicznych rozmów telefonicznych oraz monitorowanie korespondencji seryjnej obywateli amerykańskich.

6 sierpnia – Rosja ujawniła wprowadzenie nowego systemu obrony przeciwlotniczej i przeciw-rakietowej opartej na pociskach ziemia-powietrze SS-400.

6–7 sierpnia – Gruzja oskarżyła Rosję o naruszenie gruzińskiej przestrzeni powietrznej przez dwa samoloty typu *Suchoj* i wyrzelenie rakiety samosterującej w wieś Tsitelubani, położoną 55 km od Tbilisi. Rosja zaprzeczyła.

9 sierpnia – Tzw. troika (negocjatorzy z USA, UE i Rosji działający z mandatu ONZ) rozpoczęła kolejną turę rozmów z Belgradem i Prisztiną w sprawie statusu Kosowa.

12 sierpnia – N. Sarkozy złożył kurtuazyjną wizytę w posiadłości G.W. Busha w Kennebunkport w USA.

17 sierpnia – W. Putin ogłosił, że po 15 latach Rosja wznawia regularne, dalekosiężne loty bombowców strategicznych nad oceanami.

22 sierpnia – Rosja wskazała Czecha Josefa Tošovský’ego jako kandydata na szefa MFW. Czechy odzegnały się od tej kandydatury, nie chcąc rozbijać porozumienia państw UE zbudowanego wokół kandydatury D. Strauss-Kahna.

23 sierpnia – Gazprom przedstawił projekt zmiany trasy gazociągu północnego, by uniknąć utrudnień ze strony Finlandii, Estonii i Polski w czasie realizacji inwestycji.

23 sierpnia – Amerykańska Narodowa Ocena Wywiadowcza wskazała słabości strategii USA w Iraku związane z niemożnością rozwiązania konfliktów wewnętrznych przez rząd N. al-Malikiego z powodu braku bezpośredniej korelacji między bezpieczeństwem wewnętrznym a narodowym pojednaniem oraz wobec Iranu, który według raportu będzie ingerował w sprawy irackie i kontynuował program jądrowy.

26 sierpnia – Kanclerz Niemiec A. Merkel podczas rozmów w Chinach z premierem Wen Jiabao poruszyła problem ataków o charakterze terrorystycznym i szpiegowskim dokonywanych za po-

średnictwem internetu. Zasoby sieciowe niemieckich urzędów centralnych od tygodnia były atakowane przez chińskich hakerów, którzy najprawdopodobniej działali na zamówienie Chińskiej Armii Ludowo-Wyzwoleńczej. Strona chińska nie zaprzeczyła, proponując Niemcom współpracę w tworzeniu zabezpieczeń przed cyberterrorem.

28 sierpnia – Prezydentem Turcji został islamista Abdullah Gul, kandydat rządzącej Partii Sprawiedliwości i Rozwoju, uzyskując 339 na 550 głosów w parlamencie przy wymaganej zwykłej większości. Świecka opozycja zbojkotowała głosowanie.

30 sierpnia – N. Sarkozy proklamował zmianę francuskiego podejścia do globalizacji, polegającą na przejściu od kontestacji do akceptacji poprzez nadanie jej „francuskiego oblicza”, m.in. w formie otwartej pochwały praktyk merkantylistycznych: aktywnego promowania i ochrony przez państwo przedsiębiorstw rodzimych. 2 września przy wsparciu rządu doszło do wartej 80 mld euro fuzji spółek Gas de France i Suez, dzięki której powstał trzeci pod względem wielkości koncern energetyczny na świecie (po Gazpromie i Electricité de France); rząd francuski ma w nim 35% udziałów. Fuzja uderzyła w dążenia UE do uwolnienia europejskiego rynku energii.

1 września – Nobuo Tanaka został dyrektorem Międzynarodowej Agencji Energetycznej przy OECD.

4 września – Rząd serbski zagroził, że w razie secesji Kosowa gotów jest użyć siły.

12 września – M. Fradkow ustąpił ze stanowiska premiera Rosji. W. Putin nominował na jego miejsce Wiktora Zubkowa. 14 września Zubkow uzyskał w Dumie wotum zaufania.

13 września – A. Merkel odmówiła prośbie sekretarza generalnego NATO J. de Hoop Scheffera o przeniesienie części niemieckiego kontyngentu (3,2 tys. żołnierzy) w Afganistanie z prowincji Kunduz w rejon walk na południu kraju.

14 września – Białoruski Sąd Najwyższy skazał czterech oficerów swoich sił zbrojnych na kary od 7 do 10 lat więzienia za szpiegostwo na rzecz Polski.

16 września – Najemnicy zatrudnieni w Iraku przez firmę Blackwater wzięli udział w strzelaninie, w której zginęło 8 cywilów. 18 września rząd iracki cofnął Blackwater licencję na funkcjonowanie w Iraku. 21 września pracownicy firmy wrócili do prac ochroniarskich na rzecz Amerykanów pomimo braku zgody rządu irackiego. 24 października skandal doprowadził do ustąpienia R. Griffina ze stanowiska zastępcy sekretarza stanu.

16 września – W wyborach parlamentarnych w Grecji zwyciężyła partia Nowa Demokracja K. Karamanlisa, zdobywając 41,8% głosów i 152 z 300 mandatów.

19 września – Komisja Europejska przedstawiła plany dotyczące elementów wspólnej polityki energetycznej: demonopolizacji rynku energetycznego i ograniczenia na nim pozycji podmiotów spoza UE, którzy bez umów o wzajemności nie mogliby posiadać pakietów większościowych w gazociągach i sieciach przesyłowych energii na jej obszarze, jak również plany dofinansowania projektu „Galileo” sumą 2,4 mld euro z budżetu UE (co nastąpiło 30 listopada).

20 września – NATO zdecydowało się rozważyć zmniejszenie stanów osobowych Sił Odpowiedzi, które zobowiązało się powołać na szczycie w Pradze w 2002 r., a których gotowość ogłosiło w 2006 r.

23 września – Kanclerz A. Merkel przyjęła na spotkaniu w Berlinie Dalajlamę mimo sprzeciwu Chin.

30 września – W wyborach do Rady Najwyższej na Ukrainie zwyciężyła Partia Regionów W. Janukowycza, zdobywając 34,4% głosów i 175 z 450 mandatów, ale to Blok Julii Tymoszenko

i Blok Nasza Ukraina – Ludowa Samoobrona prezydenta W. Juszczeki, które w sumie zebrały 44,8% głosów i 224 mandaty, 18 grudnia utworzyły rząd.

8 października – Ministrowie finansów strefy euro nie zdołali osiągnąć kompromisu w sprawie wspólnej polityki wobec spadku kursu dolara (Niemcy sprzeciwiły się dążeniom francuskim do osłabienia euro), skrytykowali jednak Chiny za brak rewaluacji juana. 18 października i 23 listopada kurs dolara wobec euro osiągnął najniższe poziomy w historii.

12 października – W. Putin przyjął na dacz w Nowoogariowie amerykańskich sekretarzy: stanu C. Rice i obrony R. Gatesa, w trakcie rozmów ostro krytykując plany rozmieszczenia elementów tarczy antyrakietowej w Polsce i Czechach i odmawiając powrotu do traktatu CFE. 23 października Gates podczas rozmów w Pradze z premierem M. Topolankiem uspokajał, że tarcza antyrakietowa osiągnęłaby gotowość, dopiero gdy potwierdziłoby się zagrożenie ze strony Iranu.

17 października – Mimo sprzeciwu Chin Kongres USA w obecności G.W. Busha przyznał Dalajlamie Złoty Medal Kongresu, najwyższe amerykańskie odznaczenie cywilne.

17 października – Komisarz ds. handlu UE P. Mandelson, mając poparcie Francji i Niemiec, zaapelował o bardziej agresywną politykę handlową wobec Chin we współpracy z USA, m.in. poprzez skargi do WTO.

19 października – Na szczycie Rady Europejskiej w Lizbonie UE przyjęła tekst nowego traktatu reformującego instytucje UE, będącego okrojona wersją traktatu konstytucyjnego dla Europy. Francja i Niemcy wytypowały T. Blaira na nowe stanowisko przewodniczącego Rady Europejskiej. Były szef dyplomacji Szwecji C. Bildt był typowany na następcę J. Solany na stanowisku wysokiego przedstawiciela UE ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, któremu traktat przyznał silniejszą rolę ustrojową (wiceprzewodniczącego Komisji), oddając do jego dyspozycji budżet pomocy rozwojowej i kadry dyplomatyczne UE.

21 października – Sekretarz generalny NATO J. de Hoop Scheffer zaapelował do członków Sojuszu o zwiększenie ich udziału wojskowego w Afganistanie.

21 października – Szwajcarska Partia Ludowa Christoph Blochera wygrała wybory, uzyskując 29% głosów i 62 na 200 miejsc w Radzie Narodowej. 13 grudnia partia Blochera wyszła z rządu, łamiąc obowiązującą od 1959 „magiczną formułę” rządów konsensualnych w Szwajcarii.

23 października – UE postanowiła dołączyć do porozumienia przeciwko fałszerstwu handlowemu (*Anti-Counterfeiting Trade Agreement*) między USA i Japonią wymierzonego w naruszanie własności intelektualnej, głównie w Chinach.

26 października – Szczyt UE–Rosja w Mafrze (Portugalia) nie przyniósł rozstrzygnięć w żadnej z kluczowych kwestii dzielących obie strony: tarczy antyrakietowej, regulacji stosunków energetycznych, rosyjskiego embarga na polskie produkty żywnościowe, polityki wobec Iranu. W. Putin zgodził się na przyjęcie obserwatorów OBWE w trakcie wyborów prezydenckich w 2008 r. W obliczu krytyki łamania praw człowieka w Rosji ze strony państw UE zaś zagroził, że powoła w Rosji agencję, która zajmie się badaniem łamania praw człowieka w UE.

6 listopada – Szwecja zażądała od konsorcjum gazociągu północnego przedstawienia alternatywnych tras jego przebiegu w związku z obawami o zniszczenie środowiska naturalnego.

8 listopada – Prezydent Gruzji Micheil Saakaszwili wprowadził dekretem 15-dniowy stan wyjątkowy, wyłączając opozycyjną stację Imedi TV i pacyfikując z użyciem policji wielotysięczne wystąpienia w Tbilisi. 8 listopada Saakaszwili zapowiedział przyspieszone wybory prezydenckie na 5 stycznia 2008 r. i referendum w sprawie daty wyborów parlamentarnych. 9 listopada parlament podczas obrad zbojkotowanych przez opozycję zatwierdził dekret o stanie wyjątkowym.

11 listopada – Drugą turę wyborów prezydenckich w Słowenii wygrał Danilo Turk, zdobywając 68% głosów.

13 listopada – Wybory parlamentarne w Danii wygrali rządzący liberałowie z partii „Venstre” pod przywództwem premiera Andersa Fogh Rasmussena, zdobywając 26,2% głosów i 46 na 175 miejsc w Folketingu. 14 listopada Rasmussen zbudował koalicję parlamentarną z Duńską Partią Ludową oraz Konserwatywną Partią Ludową i stanął na czele rządu.

16 listopada – W odpowiedzi na ograniczenia liczbowe nałożone przez władze rosyjskie na misję OBWE mającą monitorować 2 grudnia rosyjskie wybory parlamentarne obserwatorzy organizacji postanowili o jej przerwaniu. 26 listopada W. Putin oskarżył USA o nakłonienie obserwatorów do tej decyzji.

17 listopada – Wybory w Kosowie wygrała Demokratyczna Partia Kosowa pod przywództwem H. Thaçiego, zdobywając 34,3% głosów i 37 na 100 mandatów. Thaçi zapowiedział na 10 grudnia jednostronną proklamację niepodległości. 19 listopada szefowie dyplomacji UE ostrzegli Kosowo przed tym krokiem.

21 grudnia – Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Polska, Słowenia i Węgry weszły do strefy Schengen.

22 listopada – Premier Danii A. Fogh Rasmussen zapowiedział kolejne referendum w sprawie przyjęcia przez Danię euro.

22 listopada – Koncerny energetyczne: rosyjski Gazprom i włoski ENI w asyście prezydenta Rosji W. Putina i premiera Włoch R. Prodiego podpisały porozumienie o budowie gazociągu południowego z Rosji po dnie Morza Czarnego przez Bułgarię, do Rumunii, Węgier i Austrii nitką północną oraz przez Bałkany do Włoch nitką południową (sam odcinek morski rurociągu ma mieć 900 km). Przewidziany koszt inwestycji to 10 mld euro. Decyzja ta podważyła sens budowy planowanego przez UE gazociągu „Nabucco”.

25 listopada – Prezydent Francji N. Sarkozy nakłaniał w Pekinie władze chińskie do rewaluacji juana (w niskim kursie chińskiej waluty upatruje się bowiem główną przyczynę nadmiernej aprecjacji euro do dolara) i do zgody na redukcję limitów emisji gazów cieplarnianych, grożąc ograniczeniami importu z Chin. 26 listopada pod jego patronatem francuskie koncerny, m.in. Airbus i Areva, podpisały z chińskimi firmami kontrakty wartości ok. 30 mld USD. 27 listopada prezes Europejskiego Banku Centralnego J. Trichet i przewodniczący rady ministrów finansów strefy euro J.-C. Juncker podczas wizyty w Pekinie powtórzyli apel o rewaluację juana. Chiny odpierały naciski, inicjując jednak współpracę między EBC i Bankiem Ludowym Chin na rzecz zapobieżenia gwałtownym wahaniom kursów walutowych. 28 listopada premier Wen Jiabao zapowiedział, że Chiny będą dążyć do urynkwienia i pełnej wymiennalności ich waluty.

2 grudnia – W wyborach parlamentarnych w Rosji zwyciężył prokremlowski blok „Wspólna Rosja”, zdobywając 64,1% głosów i 315 na 450 mandatów w Dumie.

10 grudnia – Prezydent W. Putin wyznaczył wicepremiera Dmitrija Miedwiediewa na swojego politycznego następcę. 11 grudnia Miedwiediew zapowiedział, że jako prezydent powierzyłby Putinowi tekę premiera. 17 grudnia Putin potwierdził gotowość zostania premierem.

12 grudnia – Międzynarodowy Trybunał ds. Zbrodni w b. Jugosławii skazał bośniackiego Serba gen. Drogomira Miloševicia na 33 lata więzienia. Wojskowy był oskarżony o wydawanie rozkazów ostrzeliwania i terroryzowania ludności Sarajewa w latach 1994–1995.

13 grudnia – Na szczycie w Brukseli państwa UE podpisały Traktat Lizboński. 14 grudnia postanowiły wysłać do Kosowa 1,8 tys. żołnierzy, żeby zapobiec wybuchowi konfliktu zbrojnego

w przypadku proklamacji niepodległości przez tę serbską prowincję, oraz powołać grupę refleksyjną mającą przedstawić wizję rozwoju UE na lata 2020–2030.

17 grudnia – Albert II, król Belgii, zwrócił się do b. premiera G. Verhofstadta o utworzenie rządu tymczasowego w związku z półrocznym impasem politycznym między flamandzkimi i walońskimi siłami politycznymi. Rząd ów powołano 19 grudnia.

18 grudnia – G.W. Bush zarządził redukcję amerykańskiego potencjału nuklearnego do 1/3 stanu z końca zimnej wojny. Jednocześnie 19 grudnia zaaprobował zamrożenie do 2012 r. ogłoszonego w 2004 r. częściowego wycofania wojsk z Europy.

POŁUDNIE

1 stycznia – Angola przystąpiła do OPEC.

4 stycznia – Louise Arbour, Wysoki Komisarz NZ ds. Praw Człowieka, zaapelowała do irackiego rządu o wstrzymanie egzekucji b. dyrektora Służby Wywiadu Barzana Ibrahima al-Tikriti i b. prezesa irackiego Sądu Rewolucyjnego Awada al-Bandara, bliskich współpracowników Saddama Husajna, skazanych wraz z nim na śmierć w listopadzie 2006 r. Wyrok na obu wykonano 15 stycznia.

5 stycznia – Przywódca grudniowego puczu wojskowego na Fidżi komandor J. Bainimarama został zaprzysiężony na nowego premiera kraju. Australia i Nowa Zelandia odmówiły uznania jego rządu.

9 stycznia – Premier Japonii Shinzo Abe przekształcił Japońską Agencję Obrony po 54 latach jej istnienia w Ministerstwo Obrony. Pierwszym ministrem obrony Japonii został Fumio Kyuma, który 3 lipca ustąpił ze stanowiska z powodu jego wcześniejszych wypowiedzi usprawiedliwiających użycie broni atomowej przeciwko Japonii przez USA podczas II wojny światowej.

9–15 stycznia – Szczyt ASEAN, ASEAN + 1 (Chiny, Indie, Japonia), ASEAN + 3 i EAS na Cebu (Filipiny). Przyjęto m.in. Konwencję ASEAN o zwalczaniu terroryzmu i Deklarację o bezpieczeństwie energetycznym Azji Wschodniej. ASEAN zdecydowało o przedłożeniu projektu Karty ASEAN do przyjęcia na kolejnym szczycie organizacji w listopadzie w Singapurze i o skróceniu czasu tworzenia Wspólnoty ASEAN o 5 lat, do 2015 r. Chiny i ASEAN podpisały porozumienie uzupełniające ich strefę wolnego handlu o uwolnienie rynku usług. Francja i Timor Wschodni przystąpiły do Traktatu o przyjaźni i współpracy w Azji Południowo-Wschodniej.

11–12 stycznia – Prezydent Bangladeszu Iajuddin Ahmed po zapowiedzianym przez opozycję bojkocie wyborów parlamentarnych i fali zamieszek wprowadził w kraju stan wyjątkowy. 12 stycznia powołał na urząd premiera b. gubernatora Banku Bangladeszu Fakhruddina Ahmeda.

19 stycznia – Izrael odmroził 100 mln USD palestyńskich funduszy, przekazując je do dyspozycji prezydenta Autonomii Palestyńskiej M. Abbasa.

25–26 stycznia – Podczas wizyty w Indiach W. Putin podpisał z premierem Manmohanem Singhem liczne porozumienia w dziedzinie energetyki, m.in. o budowie przez Rosję w Indiach czterech nowych elektrowni jądrowych.

30 stycznia–10 lutego – Prezydent Chin Hu Jintao odbył serię wizyt w Afryce (Kamerun, Liberia, Sudan, Zambia, Namibia, RPA, Mozambik i Seszele), podczas których poważnie zacieśnił stosunki z krajami regionu (m.in. ścisła współpraca energetyczna i rozwojowa z Sudanem, strategiczne partnerstwo z RPA, założenie chińsko-zambijskiej strefy współpracy gospodarczej

w Lusace). 2 lutego w Sudanie Hu Jintao przekonywał prezydenta Umara al-Baszira do akceptacji roli ONZ w operacji pokojowej w Darfurze.

9 lutego – Prezydent Autonomii Palestyńskiej M. Abbas i jej premier I. Haniija na spotkaniu w Mekce zawarli rozejm między ich ugrupowaniami politycznymi: Fatahem i Hamasem, przerywając do połowy maja trwającą od grudnia palestyńską wojnę domową.

11 lutego – W wyborach prezydenckich w Turkmenistanie zwyciężył p.o. prezydenta Kurbanguły Berdymuhamedow, uzyskując 89,2% głosów.

13 lutego – W rezultacie 5. rundy rozmów sześciostronnych (Chiny, Rosja, Japonia, USA, KRLD i Republika Korei) w Pekinie Korea Północna zgodziła się zamknąć reaktor w Jongbjon i poddać inspekcji MAEA do 14 kwietnia w zamian za energetyczny ekwiwalent 50 tys. ton ropy. W związku ze sporem o odmrożenie aktywów północnokoreańskich (25 mln USD) w Banco Delta Asia w Makao, rozwiązany dopiero 25 czerwca, termin nie został dotrzymany.

21 lutego – Ministrowie spraw zagranicznych Indii Pranab Mukherjee i Pakistanu Khurshid Kasuri na spotkaniu w New Delhi zobowiązali się do kontynuowania procesu pokojowego oraz – w reakcji na zamach bombowy na pociąg z Indii do Pakistanu 20 lutego, w którym zginęło 68 osób – zacieśnienie współpracy antyterrorystycznej.

25 lutego – W wyborach prezydenckich w Senegalu zwyciężył Abdoulaye Wade, uzyskując 55,9% głosów.

6 marca – Filipiny przyjęły rygorystyczne ustawodawstwo antyterrorystyczne, mające pomóc w walce z Abu Sajef i Dżemają Islamiją, organizacjami terrorystycznymi operującymi na południu kraju.

6 marca – Departament Stanu USA ogłosił doroczny raport o prawach człowieka, wskazując na Darfur jako miejsce ich największych pogwałceń.

5–15 marca – Chiński Narodowy Kongres Ludowy przyjął nową ustawę o prawie własności w ChRL, ujednocijając ochronę prawną własności publicznej i prywatnej.

10 marca – Rząd N. al-Malikiego zorganizował w Bagdadzie regionalną konferencję poświęconą bezpieczeństwu Iraku, w której m.in. jednocześnie wzięły udział Iran, Syria i USA.

23 marca – Irańska straż graniczna pojmała 15 członków załogi brytyjskiej fregaty HMS *Cornwall* podczas inspekcji na wodach Zatoki Perskiej stanowiących przedmiot sporu między Irakiem i Iranem. 5 kwietnia Teheran wypuścił pojmanych Brytyjczyków.

25 marca – W drugiej turze wyborów prezydenckich w Mauretanii zwyciężył Sidi Abdallahi, uzyskując 52,8% głosów.

27 marca – Donald Tsang został ponownie wybrany na gubernatora Hongkongu, uzyskując 649 z 795 głosów elektorów.

27–28 marca – Na 19. szczycie Ligi Arabskiej w Rijadzie państwa arabskie wezwały Izrael do wznowienia procesu pokojowego na podstawie propozycji Ligi ze szczytu w Bejrucie w 2002 r.

21 kwietnia – Wybory prezydenckie w Nigerii wygrał Umaru Yar'Adua (Demokratyczna Partia Ludowa), nominat poprzedniego prezydenta Oluseguna Obasanjo, zdobywając 69,8% głosów.

22 kwietnia – W wyborach do Rady Ludowej Syrii zwyciężył Narodowy Front Postępu kontrolowany przez partię BAAS, zdobywając 169 z 250 mandatów.

26 kwietnia – Korea Północna i Myanmar ponownie nawiązały stosunki dyplomatyczne, zerwane w roku 1983.

19 kwietnia – W wyborach prezydenckich w Mali zwyciężył dotychczasowy prezydent Amadou Touré, zdobywając 71,2% głosów.

9 maja – W drugiej turze wyborów prezydenckich w Timorze Wschodnim zwyciężył kandydat niezależny José Ramon Horta. Zdobył 69,2% głosów, pokonując Francisco Gutteresa (FRETILIN).

12–13 maja – Wizyta b. prezesa pakistańskiego Sądu Najwyższego I. Chaudry'ego w Karaczi, odwołanego 9 marca ze stanowiska przez prezydenta P. Musharrafa, spowodowała krwawe zamieszki (ponad 30 ofiar) i walki między przeciwnikami i zwolennikami rządów Musharrafa.

14 maja – Wybory parlamentarne na Filipinach wygrała konserwatywna partia Lakas-CMD, zdobywając 70 z 240 mandatów w Izbie Reprezentantów i tworząc z czterema innymi partiami proprezydencką koalicję Team Unity. Opozycja wobec administracji Glorii Macapagal Arroyo utrzymała jednak przewagę w Senacie.

20 maja – Rozpoczęły się walki między libańskimi siłami rządowymi i Fatah al-Islam o obóz UNRWA dla uchodźców palestyńskich w Nahr al-Bared pod Trypolisem (Liban), zakończone 2 września zwycięstwem sił rządowych.

21–22 maja – Prezydent Iranu M. Ahmadineżad i prezydent Białorusi A. Łukaszenka ogłosili w Mińsku zawiązanie strategicznego partnerstwa między obydwojma państwami.

24 maja – Minister spraw zagranicznych Francji B. Kouchner podczas wizyty w Bejrucie zapowiedział próbę powołania rezolucją Rady Bezpieczeństwa NZ międzynarodowego trybunału, który osądzi podejrzanych o udział w zabójstwie libańskiego premiera Rafika al-Haririego w 2005 r.

3 czerwca – W wyborach parlamentarnych w Senegalu zwyciężyła proprezydencka Koalicja „Sopi”, zdobywając 69,2% głosów i 131 na 150 mandatów.

13 czerwca – Policja indonezyjska pojmała Abu Dujanę, prawdopodobnego przywódcę organizacji terrorystycznej Dżemaja Islamija.

14 czerwca – M. Abbas odwołał I. Haniję z funkcji premiera Autonomii Palestyńskiej. Hanija nie uznał decyzji Abbasa i utrzymał władzę w kontrolowanym przez Hamas Okręgu Gazy. 15 czerwca UE opowiedziała się po stronie Abbasa. 18 czerwca ministrowie spraw zagranicznych UE w Luksemburgu zdecydowali o przywróceniu pomocy finansowej dla Autonomii na rzecz nowego rządu Salama Fajjada, powołanego na Zachodnim Brzegu bez reprezentacji Hamasu.

30 czerwca – Wybory parlamentarne w Timorze Wschodnim wygrał FRETILIN, uzyskując 29% głosów i 21 z 65 mandatów.

11 lipca – Pakistańskie siły rządowe zakończyły po tygodniu oblężenie kompleksu Czerwonego Meczetu (Lal Masjid) w Islamabadzie okupowanego przez uczniów lokalnych szkół koranicznych pod przywództwem religijnym braci: Maulany Abdula Aziza (zabitego 10 lipca) i Abdula Rashida Ghaziego (pojmanego 4 lipca), sympatyków talibów. Rząd pakistański zdecydował się na akcję zbrojną pod naciskiem Chin, których obywatele byli wcześniej uprowadzeni przez ekstremistów z Lal Masjid. W oblężeniu zginęło ok. 100 bojowników i 10 pakistańskich żołnierzy.

13 lipca – Rząd Iranu zezwolił na inspekcję MAEA w reaktorze w Araku.

14 lipca – Korea Północna przekazała USA informację o zamknięciu reaktora w Jongbjon w zamian za pierwszą transzę 6,2 tys. ton paliwa z 50 tys. ton, które miała przekazać Korea Południowa. 16 lipca inspekcja MAEA potwierdziła tę deklarację.

20 lipca – Pakistański Sąd Najwyższy uznał, że odwołanie jego prezesa I. Chaudry'ego przez prezydenta Musharrafa było bezprawne. Kolejnymi decyzjami tego gremium były: uwolnienie skazanego na dożywocie przywódcy opozycji I. Hashimiego (3 sierpnia), zgoda na powrót do kraju b. premiera Nawaza Sharifa (23 sierpnia), zgoda na przeprowadzenie wyborów prezydenckich mimo zastrzeżeń prawnych wobec możliwości kandydowania Musharrafa (5 października).

20 lipca – Rząd izraelski Ehuda Olmerta wypuścił z więzień 255 działaczy Fatahu w geście dobrej woli wobec prezydenta Autonomii Palestyńskiej Mahmuda Abbasa, zobowiązując się zwolnić 178 członków Brygad Męczenników Al-Aksa pod warunkiem złożenia broni przez tę organizację. 1 października Izrael wypuścił kolejnych 59 więźniów politycznych pochodzących z Zachodniego Brzegu. 3 grudnia – 429.

20 lipca – W afgańskiej prowincji Ghazni talibowie uprowadzili 23 obywatele Korei Południowej zajmujących się działalnością ewangelizacyjną. Negocjacje rządu południowokoreańskiego przyniosły uwolnienie do 30 sierpnia 21 zakładników (dwóch zostało zabitych) w zamian za zgodę na wycofanie do końca roku południowokoreańskiego kontyngentu (200 żołnierzy) i zaprzestanie praktyk ewangelizacyjnych w Afganistanie.

25 lipca – Prezydent N. Sarkozy rozpoczął w Libii podróż po krajach afrykańskich, podpisując z prezydentem M. Kadafim porozumienia o współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa i energii atomowej. 10–15 grudnia Kadafi odwiedził Paryż.

6 sierpnia – W 62. rocznicę zrzucenia bomby atomowej na Hiroszimę premier Japonii S. Abe zadeklarował jej niezmiennie przywiązanie do polityki antynuklearnej.

6 sierpnia – Premier Izraela E. Olmert i prezydent Autonomii Palestyńskiej M. Abbas spotkali się w Jerychu na Zachodnim Brzegu, otwierając regularny dialog polityczny i dyskutując o podstawowych problemach związanych z utworzeniem państwa palestyńskiego. Na kolejnym spotkaniu, 28 sierpnia w Jerozolimie, omawiali główne kwestie sporne: status Jerozolimy i sprawę uchodźców palestyńskich.

8 sierpnia – Premier Iraku N. al-Maliki odwiedził Teheran, podejmując próbę zacieśnienia współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa i zapewnienia dostaw energii elektrycznej z Iranu.

9–12 sierpnia – Z inicjatywy prezydenta Afganistanu H. Karzaja w Pakistanie i Afganistanie obradowały Dżirgi Pokoju, zgromadzenia plemienne mające na celu szukanie rozwiązań dla problemów terroryzmu i walk plemiennych w pasie przygranicznym.

19 sierpnia – W referendum konstytucyjnym w Tajlandii rozpisanim przez rząd junty Surayuda Chulanonta Tajowie przyjęli nowy projekt konstytucji większością ok. 58% głosów.

19 sierpnia – Szef dyplomacji Francji B. Kouchner podczas trzydniowej wizyty w Iraku złożył władzom irackim propozycję francuskiego pośrednictwa w narodowym pojednaniu między sunnitami, szyitami i Kurdami, którą poparły USA i Wielka Brytania – posunięcie to wskazuje na reorientację francuskiej polityki zagranicznej wobec Iraku.

22 sierpnia – W Myanmarze rozpoczęły się strajki i protesty przeciwko inflacji i polityce junty, Rady Pokoju Państwowego i Rozwoju (SPDC), do których dołączyli mnisi buddyjscy. Zostały krwawo stłumione, a 3 września SPDC przedstawiła wytyczne dla nowej konstytucji jako krok na „mapie drogowej do demokracji”. Ich realizacja gwarantowałaby dalszą polityczną supremację junty.

26 sierpnia – Przedstawiciele irackich sunnitów, szyitów i Kurdów doszli do porozumienia w sprawie przyjęcia pakietu ustaw uznawanego przez USA za kluczowy dla narodowego pojednania, m.in. łągdując rygory uczestnictwa byłych członków partii BAAS w życiu publicznym.

3 września – G.W. Bush podczas wizyty w Iraku ogłosił, że część amerykańskiego kontyngentu może zostać wycofana w miarę poprawy poziomu bezpieczeństwa. Bush podjął rozmowy z przywódcami plemiennymi w sprawie zawarcia sojuszu w ramach nowej strategii, która miała być odpowiedzią na ostrą krytykę zawartą w raporcie Kongresu dotyczącym postępów w stabilizowaniu sytuacji w Iraku. 10 września gen. D. Petraeus oświadczył przed Kongresem, że do początku 2008 r. możliwe jest ograniczenie obecności USA w Iraku do 130 tys. żołnierzy. 25 listopada rozpoczęło się wycofywanie pierwszej (liczącej 5 tys. żołnierzy) z pięciu brygad, które mają opuścić Irak do lipca 2008 r.

9 września – Nawaz Sharif, b. premier Pakistanu, został aresztowany po powrocie z uchodźstwa do kraju i deportowany do Arabii Saudyjskiej. 25 listopada, po interwencji dyplomatycznej Rijadu, powrócił do kraju. 3 grudnia pakistańska komisja wyborcza zabroniła mu jednak kandydowania w wyborach parlamentarnych.

11 września – Joseph Estrada, b. prezydent Filipin, został skazany na 40 lat więzienia za korupcję, 25 października został jednak ułaskawiony przez prezydent G. Macapagal Arroyo.

12 września – S. Abe ustąpił ze stanowiska premiera Japonii. 23 września rządząca Partia Liberalno-Demokratyczna wyłoniła jego następcę: Yasuo Fukudę, który uzyskał wotum zaufania 25 września.

18 września – Rządząca w Myanmarze junta SPDC użyła gazu łzawiącego przeciw protestującym w Sittwe mnichom buddyjskim. 23–24 września protesty z udziałem dziesiątek tysięcy mnichów osiągnęły apogeum. 25 września SPDC rozpoczęła pacyfikację demonstrantów z użyciem ostrej amunicji, zakończoną sukcesem 29 września.

18 września – Syria i Korea Północna zaprzeczyły, jakoby współpracowały w sprawie rozwoju syryjskiego programu nuklearnego. Wywiad izraelski usprawiedliwiał tą tezą nalot na instalacje w Syrii 6 września. 13 października wywiad amerykański potwierdził, że sporne instalacje stanowiły element reaktora jądowego w trakcie budowy. Zdjęcia satelitarne z 25 października wykazały, że resztki instalacji zostały usunięte.

21 września – Chilijski Sąd Najwyższy postanowił o ekstradycji do Peru Alberto Fujimoriego, b. prezydenta tego kraju, który ma stanąć przed sądem w związku z zarzutami o korupcję i łamanie praw człowieka.

21 września – Chiny udzieliły Kongu pożyczki w wysokości 5 mld USD na rozwój infrastruktury. Większość projektów ma zostać zrealizowana w ciągu 3 lat.

29 września–2 października – Wysłannik Sekretarza Generalnego ONZ Ibrahim Gambari odbył misję mediacyjną do Myanmaru. Gambari przekonywał do narodowego pojednania przywódczynię Narodowej Ligi na rzecz Demokracji Aung San Suu Kyi i przewodniczącego SPDC gen. Than Shwe.

2 października – Przywódcy obu Korei Roh Moo-hyun i Kim Dzong-il spotkali się na szczycie w Phenianie. Prezydent Republiki Korei przedstawił ofertę integracji gospodarczej obu państw w zamian za redukcję zbrojeń Korei Północnej. 4 października obaj przywódcy podpisali deklarację, w której wezwali do zastąpienia rozejmu z 1953 r. układem pokojowym.

6 października – Gen. P. Musharraf został wybrany ponownie na prezydenta Pakistanu przez parlament i zgromadzenia prowincjonalne, zdobywając niemal wszystkie głosy.

12 października – Prezydenci Wenezueli H. Chávez i Kolumbii A. Uribe otworzyli na granicy wspólny rurociąg. Kolumbia, sojusznik USA w regionie, zgodziła się również uczestniczyć w inicjatywie Cháveza zmierzającej do utworzenia Banku Południa, latynoamerykańskiej alternatywy dla Banku Światowego.

15 października – Na XVII Kongresie KPCh prezydent Hu Jintao, oprócz obietnic czterokrotnego zwiększenia dochodu *per capita* w Chinach w okresie 2000–2020, stwierdził, że „trend w kierunku wielobiegunowego świata jest nieodwracalny”. Zaproponował również Tajwanowi formalne porozumienie pokojowe na zasadzie „jednych Chin”. 18 października prezydent Tajwanu Czen Szuej-bian odrzucił tę propozycję. Jednak Ma Ying-jeou, kontrkandydat Czena z ramienia Kuomintangu w wyborach prezydenckich przewidzianych na marzec 2008 r., potwierdził zgodność tej propozycji z linią jego partii.

16 października – W. Putin złożył wizytę w Iranie mimo pogłosek o planowanym zamachu na jego osobę. Podczas spotkania z prezydentem M. Ahmadineżadem sprzeciwił się wszelkim rozwiązaniom siłowym w regionie.

17 października – Parlament turecki upoważnił armię do użycia siły w północnym Iraku przeciwko bazom kurdyjskich separatystów. 1 grudnia armia turecka przeprowadziła atak artyleryjski na bazy PKK w Iraku, a od 16 grudnia rozpoczęła naloty bombowe.

18 października – W nieudanej próbie zamachu bombowego w Karaczi na powracającą do Pakistanu b. premier Benazir Bhutto zginęło 108 osób, a ponad 150 zostało rannych. 21 października Bhutto, przewodnicząca Pakistańskiej Partii Ludowej, postanowiła kontynuować kampanię przed wyborami parlamentarnymi.

23 października – Amerykańscy sekretarze: stanu C. Rice, handlu C. Gutierrez oraz przedstawiciel rządu ds. handlu zagranicznego S. Schwab rozpoczęli serię wizyt dyplomatyczno-handlowych w Ameryce Południowej, związanych z sukcesami Wenezueli w pozyskiwaniu krajów regionu, w tym blisko związanych z USA Panamy i Kolumbii, dla antyamerykańskich projektów współpracy gospodarczej.

25 października – USA wprowadziły nowe sankcje finansowe przeciw Iranowi, oskarżając brygady al-Kuds, elitarne jednostki armii irańskiej, o sprzyjanie terrorystom i rozprzestrzenianie broni masowego rażenia. Rosja skrytykowała to posunięcie.

28 października – Cristina Fernandez de Kirchner, żona dotychczasowego prezydenta Nestora Kirchnera, wygrała wybory prezydenckie w Argentynie, uzyskując 44,9% głosów.

3 listopada – Gen. P. Musharraf wprowadził stan wyjątkowy w Pakistanie, zawieszając konstytucję, zakazując wystąpień publicznych i rozwiązując Sąd Najwyższy. Decyzję uzasadnił zagrożeniem terrorystycznym i koniecznością ochrony demokratycznej transformacji. Protesty opozycji 5–6 listopada w Lahore zostały spacyfikowane, 2,5 tys. opozycjonistów zostało aresztowanych, a B. Bhutto osadzona w areszcie domowym (12 listopada). Musharraf podczas stanu wyjątkowego trwającego do 16 grudnia zapewnił kontynuację swej prezydentury, wymieniając skład Sądu Najwyższego, który orzekł o jej ważności (22 listopada), odchodząc z wojska (28 listopada) i zmieniając konstytucję (15 grudnia), ponadto wymienił rząd S. Aziza na rząd M. Soomro (15 listopada).

6 listopada – Papież Benedykt XVI i król Arabii Saudyjskiej Abd Allah podczas bezprecedensowego spotkania w Watykanie rozmawiali o dialogu między religiami monoteistycznymi i o sprawiedliwym rozwiązaniu konfliktu izraelsko-palestyńskiego.

8 listopada – W wyniku kolejnej próby mediacji I. Gambariego w Myanmarze przywódczyni opozycji Aung San Suu Kyi zgodziła się współpracować z juntą na rzecz przywrócenia pokoju w państwie. 9 listopada władze złągodziły wobec niej areszt domowy, pozwalając jej spotkać się z działaczami Narodowej Ligi na rzecz Demokracji.

14 listopada – Przywódca Korei Północnej Kim Dzong-il i premier Korei Południowej Han Duck-soo rozpoczęli w Seulu 3-dniowe rozmowy o współpracy gospodarczej obu krajów,

których rezultatem było wiele inicjatyw transgranicznych, tj. uruchomienie wspólnej towarowej linii kolejowej (otworzona 11 grudnia) i zwiększenie ruchu osobowego w strefie zdemilitaryzowanej.

17 listopada – Cyklon „Sidr” zabił w Bangladeszu ponad 3 tys. osób i pozbawił środków do życia 2,3 mln.

18–22 listopada – Na 13. szczycie ASEAN w Singapurze państwa stowarzyszenia podpisały Kartę ASEAN, dokument o charakterze statutowym, nadający mu osobowość prawną i reformujący jego instytucje w celu dostosowania ich do budowy Wspólnoty ASEAN. Karta przewiduje również powstanie mechanizmów rozwiązywania sporów i regionalnego ciała ds. praw człowieka. Równoległe odbyły się szczyty ASEAN + 1, ASEAN + 3, Szczyt ASEAN–UE i EAS, na których m.in. podpisano porozumienie o wolnym handlu Japonia–ASEAN, Deklarację Singapurską o zmianie klimatu, energii i środowisku naturalnym oraz Plan działania do Deklaracji Norymberskiej UE–ASEAN.

20 listopada – Podczas spotkania z E. Olmertem w Szarm asz-Szajch prezydent Egiptu H. Mubarak wyraził pełne poparcie dla izraelsko-palestyńskich rozmów pokojowych w Annapolis. 23 listopada podczas spotkania Ligi Arabskiej w Kairze swoje poparcie dla konferencji wyraziło 15 państw arabskich, bez Syrii, która domagała się włączenia problemu Wzgórz Golan do agendy konferencji.

22 listopada – Prezydent Kolumbii A. Uribe zerwał porozumienie z prezydentem Wenezueli H. Chávezem o jego mediacji z przedstawicielami FARC, lewicowej partyzantki kontrolującej południe Kolumbii, w sprawie uwolnienia przetrzymywanych przez wiele lat zakładników. Wenezuela wróciła do roli pośrednika między rządem kolumbijskim i FARC w grudniu.

23 listopada – Odchodzący prezydent Libanu Emile Lahud wprowadził stan wyjątkowy i przekazał władzę wojsku, pozostawiając w rękach premiera F’uada Siniory pełnienie funkcji administracyjnych, do czasu aż parlament znajdzie sposób na wyłonienie jego następcy.

25 listopada – W wyborach parlamentarnych w Australii zwyciężyła Australijska Partia Pracy pod przywództwem Kevina Rudda, zdobywając 43,4% głosów i 83 na 150 mandatów, odsuwając tym samym od władzy Liberalną Partię Australii wieloletniego premiera Johna Howarda. Rudd zapowiedział zmiany w polityce zagranicznej, m.in. w sprawie Protokołu z Kioto (Australia przystąpiła doń 3 grudnia) i Iraku (wycofanie 550 z ok. 850 żołnierzy australijskich).

27 listopada – Na konferencji w Annapolis M. Abbas i E. Olmert zobowiązali się w obecności G.W. Busha i 49 przedstawicieli państw i organizacji międzyrządowych do podpisania porozumienia pokojowego między Izraelem i Palestyną do końca 2008 r. Zawarli ramowe porozumienie o trybie ustalania kwestii szczegółowych. Pierwsze spotkanie merytoryczne odbyło się 12 grudnia.

2 grudnia – Wenezuelczycy odrzucili w referendum większością 51% zmiany w konstytucji mającej zapewnić prezydentowi Hugo Chávezowi nieograniczoną możliwość reelekcji.

9 grudnia – Na szczycie UE–Unia Afrykańska w Lizbonie państwa Afryki w większości odrzuciły ideę porozumień o współpracy gospodarczej (EPA) z UE. R. Mugabe, prezydent Zimbabwe, stał się werbalnie z krytykami jego rządów w kwestii praw człowieka: Niemcami, Holandią, Danią i Szwecją. Z powodu obecności Mugabe Wielka Brytania i Czechy zbojkotowały szczyt. Podpisany plan działania dotyczył m.in. zmiany klimatu i imigracji.

12 grudnia – Armia rządowa Demokratycznej Republiki Konga starła się z rebeliantami L. Nkundy na wschodzie kraju (Sake) podczas kolejnej eskalacji antagonizmu między plemionami Hutu i Tutsi.

14 grudnia – Mediacja Saifa Kadafiego, syna prezydenta Libii, doprowadziła do pojednania konkurencyjnych partyzantek islamskich na Mindanao: MNLF, od czasu porozumienia z rządem Filipin w 1996 r. współrządzącego Autonomicznym Regionem Muzułmańskiego Mindanao, oraz MILF, który do tej pory prowadził walkę z Manilą, skłóconych od 1976 r.

16 grudnia – W przyspieszonych wyborach w Kirgistanie zwyciężyła „Ak Dżoł”, partia urzędującego prezydenta K. Bakijewa, zdobywając 47% głosów. Wybory zostały uznane przez obserwatorów OBWE za sfałszowane.

17 grudnia – Iran poinformował o budowie kolejnego, 360-megawatowego reaktora atomowego w Darkhovein.

17 grudnia – Na konferencji dawców pomocy dla Autonomii Palestyńskiej w Paryżu 87 państw i organizacji międzyrządowych zobowiązało się do przekazania Palestynie łącznie 7,4 mld USD, w tym 3,4 mld USD w roku 2008.

18 grudnia – Sekretarz stanu C. Rice podczas wizyty w Bagdadzie wspólnie z szefem irackiej dyplomacji H. Zebarim potępiła tureckie akcje wojskowe na terytorium Iraku.

19 grudnia – Wybory prezydenckie w Korei Południowej wygrał kandydat Wielkiej Partii Narodowej, Lee Myung-bak, zdobywając 48,7% głosów, zwolennik „twardego kursu” wobec Korei Północnej.

23 grudnia – Rozpisane przez tajski rząd wojskowy Surayuda Chulanonta wybory parlamentarne wygrała Ludowa Partia Władzy Samaka Sundaraveja, sukcesorka zdelegalizowanej partii Thai Rak Thai b. premiera Thaksina Shinawatry, obalonego przez juntę we wrześniu 2007 r., zdobywając 39,6% głosów i 233 na 480 mandatów.

23 grudnia – Wybory prezydenckie w Uzbekistanie wygrał dotychczasowy prezydent Islam Karimow, zdobywając 90,8% głosów.

27 grudnia – B. Bhutto, przywódczyni pakistańskiej opozycji i b. premier, została zamordowana w zamachu w Rawalpindi. 31 grudnia b. premier Nawaz Sharif zaapelował do prezydenta P. Musharrafa o ustąpienie i sformowanie rządu jedności narodowej.

27 grudnia – W wyborach prezydenckich w Kenii zwyciężył dotychczasowy prezydent Mwai Kibaki z plemienia Kikuju, zdobywając 46% głosów, przed Railą Odingą z plemienia Luo (44%), a w równoległych wyborach parlamentarnych – Pomarańczowy Ruch Demokratyczny Odingi, który zdobył 99 na 207 mandatów. Wyniki spowodowały starcia na tle plemiennym między Kikuju i Luo (przyniosły one ponad 100 ofiar do 31 grudnia).

SPRAWY GLOBALNE

1 stycznia – Ban Ki-moon objął stanowisko Sekretarza Generalnego ONZ, zastępując Kofiego Annana.

11 stycznia – Wietnam przystąpił do WTO jako jej 150. członek.

14 stycznia – Trzeci Protokół Dodatkowy do Konwencji Genewskiej z 1949 r. wszedł w życie, wprowadzając Czerwony Kryształ jako neutralny religijnie, równouprawniony z Czerwonym Krzyżem i Czerwonym Półksiężycem symbol misji humanitarnych.

24 stycznia – Bank inwestycyjny Goldman Sachs opublikował tzw. raport BRIC, w którym prognozował, że gospodarki Chin i Indii wyprzedzą gospodarkę USA odpowiednio w 2035 i 2050 roku.

24–28 stycznia – Podczas Światowego Forum Ekonomicznego w Davos dyskutowano głównie na temat globalnego ocieplenia i problemów humanitarnych Afryki.

2 lutego – J. Chirac zaproponował powstanie nowej organizacji w ramach systemu ONZ – Organizacji Ochrony Środowiska Narodów Zjednoczonych (UN Environment Organisation), która miałaby się zająć problematyką zmiany klimatu.

26 lutego – Przedstawiciele „sześciu mocarstw” (stali członkowie Rady Bezpieczeństwa NZ i Niemcy) rozpoczęli w Londynie prace nad rezolucją wprowadzającą nowy pakiet sankcji wobec Iranu w związku z niepodporządkowaniem się przezeń terminowi zawieszenia wzbogacania uranu, który minął 21 lutego.

15 marca – Na 16. spotkaniu ministrów spraw zagranicznych UE i ASEAN w Norymberdze przyjęto Deklarację Norymberską o wzmocnionym partnerstwie, w której m.in. zapowiedziano prace nad strefą wolnego handlu UE–ASEAN i współpracę w kwestii zmiany klimatu i negocjacji handlowych w ramach WTO.

24 marca – Rada Bezpieczeństwa NZ jednogłośnie przyjęła rezolucję 1747 wprowadzającą nowe sankcje wobec Iranu (zakaz handlu bronią i zamrożenie zagranicznych aktywów 28 irańskich podmiotów). 23 kwietnia UE poparła sankcje.

26 marca – ONZ ogłosiła propozycję utworzenia globalnego funduszu na rzecz walki z handlem ludźmi i pracą przymusową.

11–15 kwietnia – Wizyta premiera Chin Wen Jiabao w Tokio (pierwsza na tym szczeblu od 22 lat) doprowadziła do wyraźnego ocieplenia stosunków chińsko-japońskich, m.in. w postaci rezygnacji ze sporu o świątynię Yasukuni. Trend potwierdziła wizyta premiera Japonii Yasuo Fukudy w Chinach 27–30 grudnia.

10 maja – „Sześć mocarstw” zgodziło się wznowić negocjacje z Iranem w sprawie zakończenia przezeń wzbogacania uranu. USA zgłosiły gotowość do zawieszenia sankcji wobec tego kraju i po raz pierwszy od 28 lat do bezpośredniego kontaktu z jego władzami.

17 maja – Zgromadzenie Ogólne NZ wybrało 14 nowych członków Rady Praw Człowieka: Angolę, Boliwię, Bośnię i Hercegowinę, Egipt, Indie, Indonezję, Włochy, Madagaskar, Holandię, Nikaragwę, Filipiny, Katar, Słowenię oraz RPA.

1 lipca – Robert Zoellick został prezesem Banku Światowego, zastępując na tym stanowisku skompromitowanego aferą korupcyjną Paula Wolfowitza.

2 lipca – Sekretarz Generalny ONZ Ban Ki-moon ogłosił raport na temat Milenijnych Celów Rozwoju (MDG) w związku z upływem połowy przewidzianego okresu ich realizacji. Zgodnie z raportem poziom ubóstwa na świecie zmniejszył się w tym czasie z 23,4% do 19,2% w stosunku do 15,8% założonych w ramach MDG na rok 2015.

9 lipca – Międzynarodowa Agencja Energetyczna przy OECD w raporcie dotyczącym rynku ropy naftowej przewiduje, że światowy popyt na ten surowiec w latach 2007–2012 będzie wzrastał średnio o 2,2%, a udział „gospodarek wschodzących” zwiększy się z 42% do 46%.

17 lipca – WTO przedstawiła kolejną propozycję kompromisu między rozwiniętymi krajami Północy i rozwijającymi się krajami Południa w sprawie redukcji ceł, odpowiednio na towary rolne i na towary wysoko przetworzone, w ramach rundy rozwojowej Doha. 20 lipca propozycja została poparta przez prezesa Banku Światowego R. Zoellicka, uzyskała również akceptację UE. Podzieliła jednak Południe na państwa gotowe do kompromisu (m.in. Chiny, Tajlandia, Singapur, Meksyk, Chile, Peru) i na żądające od Północy dodatkowych ustępstw w postaci odejścia od subsydiowania produkcji rolnej (Indie i Brazylia).

20 lipca – Premier Wielkiej Brytanii G. Brown i prezydent Francji N. Sarkozy podjęli decyzję o wspólnym działaniu na rzecz przekonania Rady Bezpieczeństwa ONZ do autoryzowania operacji pokojowej w Darfurze w Sudanie, w której miałyby wziąć udział 26 tys. żołnierzy i policjantów ONZ i Unii Afrykańskiej.

29 lipca – Wybory do japońskiej Izby Radców wygrała opozycyjna Demokratyczna Partia Japonii, zdobywając 39,5% głosów, zwiększając swój udział w 242-osobowej izbie wyższej parlamentu do 109 i tym samym odbierając w niej większość rządzącej Partii Liberalno-Demokratycznej.

31 lipca – Rada Bezpieczeństwa NZ z inicjatywy brytyjskiej jednogłośnie przyjęła rezolucję o wysłaniu operacji pokojowej do Czadu. 1 lipca swoje kontyngenty zaoferowały Francja, Dania i Indonezja.

10 sierpnia – Rada Bezpieczeństwa ONZ podjęła rezolucję o rozszerzeniu swojego mandatu w Iraku o wysiłki na rzecz pojednania narodowego, rozwiązania sporów granicznych, wewnętrznego dialogu i przygotowania spisu powszechnego.

27 sierpnia – Raport ONZ wskazał, że mimo amerykańskich wysiłków produkcja opium w Afganistanie w roku 2007 wzrosła o średnio 10–30% (45% w kontrolowanej przez talibów prowincji Helmand).

28 sierpnia – MAEA ujawniła z tygodniowym opóźnieniem tekst porozumienia z Iranem w sprawie inspekcji instalacji nuklearnych. Nie zawarto w nim zobowiązań Teheranu do przyjęcia Protokołu Dodatkowego, który otworzyłby Iran na przyszłe inspekcje. Raport MAEA z 30 sierpnia wskazał, że Iran rozwinął swój program nuklearny, m.in. poprzez zwiększenie do 2 tys. liczby wirówek do produkcji wzbogaconego uranu w kompleksie Natanz. 2 września prezydent M. Ahmadineżad oświadczył otwarcie, że Iran posiada ok. 3 tys. wirówek.

2–9 września – Na 19. szczycie APEC w Sydney głównymi tematami rozmów 21 przywódców były odblokowanie rundy rozwojowej Doha, energetyka, zmiana klimatu i program nuklearny Korei Północnej.

6 września – W trakcie wizyty Sekretarza Generalnego NZ Ban Ki-moona w Chartumie rząd Sudanu zgodził się na zawieszenie broni z rebeliantami z Darfuru i rozpoczęcie z nimi negocjacji pokojowych pod auspicjami ONZ i UA oraz ułatwienie rozpoczęcia wspólnej misji pokojowej tych organizacji.

1 października – D. Strauss-Kahn, kandydat na przewodniczącego MFW, zaapelował o odzwierciedlenie rosnącego znaczenia gospodarczego Chin, Meksyku, Indii i Brazylii w podziale głosów w ramach Funduszu, tak aby zwiększyć udział tych krajów kosztem Europy i Rosji, ale nie USA. 1 listopada objął on funkcję szefa MFW.

12 października – Pokojowa Nagroda Nobla została przyznana wspólnie A. Gore'owi i Międzyrządowemu Panelowi ds. Zmiany Klimatu (IPCC) przy ONZ „za wysiłki na rzecz rozwoju i popularyzacji wiedzy o skutkach ludzkich działań na zmianę klimatu i za położenie fundamentów pod środki potrzebne do przeciwdziałania tej zmianie”.

16 października – Burkina Faso, Chorwacja, Kostaryka, Libia i Wietnam zostały wybrane przez Zgromadzenie Ogólne NZ na niestałych członków Rady Bezpieczeństwa ONZ od 1 stycznia 2008 r., zastępując Ghanę, Kongo, Katar, Peru i Słowację.

25 października – A. Steiner, dyrektor Programu Ochrony Środowiska ONZ (UNEP), przedstawił raport *GEO-4*, w którym kompleksowo zdiagnozowano zmiany, jakie zaszły w środowisku naturalnym Ziemi od czasu publikacji raportu *Nasza wspólna przyszłość* Komisji Brundtland, oraz ich związek z perspektywami zrównoważonego rozwoju.

11 listopada – Międzyrządowy Panel ds. Zmiany Klimatu (IPCC) rozpoczął w Walencji (Hiszpania) obrady nad raportem, który skłoniłby USA i Chiny do zmiany postawy wobec ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. 18 listopada Sekretarz Generalny NZ Ban Ki-moon przedstawił raport IPCC, podkreślając, że opóźnienie i odwrócenie procesów zmiany klimatu to „wyzwanie określające nasze czasy”.

29 listopada – W siedzibie WTO w Genewie Chiny i USA zawarły porozumienie o zniesieniu chińskich subsydiów dla kluczowych towarów eksportowych z tego kraju.

30 listopada – Kolejna runda negocjacji UE–Iran w Londynie w sprawie irańskiego programu wzbogacania uranu skończyła się fiaskiem. 1 listopada Francja, Niemcy, USA, Rosja, Wielka Brytania i Chiny rozmawiały w Paryżu o nowych sankcjach wobec Teheranu. 3 listopada w Narodowej Ocenie Wywiadowczej USA wskazano, że Iran najprawdopodobniej zaniechał wojskowego programu nuklearnego w 2003 r. Mimo to USA, Wielka Brytania, Francja i Niemcy pozostały umiarkowanymi zwolennikami nowych sankcji.

3 grudnia – Na Bali (Indonezja) rozpoczęła się Konferencja Klimatyczna ONZ mająca ustalić limity emisji gazów cieplarnianych po wygaśnięciu Protokołu z Kioto w 2012 r. 16 grudnia, po przełamaniu sprzeciwu USA, przyjęto Balijski Plan Działania, w którym zapowiedziano „głębokie cięcia w emisji gazów cieplarnianych” i pomoc krajom biednym w radzeniu sobie ze zmianą klimatu.

31 grudnia – Rozpoczęła się operacja pokojowa ONZ w Darfurze.